

UNITÁRIUS ÉLET

XLIX. évfolyam 9. szám

1995. szeptember

„LÉGY HÚ MINDHALÁLIG...”

Jel. 2:10.

Az emberiség életalakulásában három nagy világesemény döntő szerepet játszott. Az egyik a kereszténység, mely Jézus tanítása alapján új utak keresésére és feltárására vállalkozott egy új lelki világ meghonosítása érdekében. A másik nagy esemény a reformáció, mely kereste azt az utat, melyet Jézus egykor megmutatott, melyen haladva a szerető Isten közelébe való eljutás az ember életében boldogságot, békességet hozzon. A harmadik nagy világesemény a francia forradalom, mely a reformáció politikai testvére volt. De tévedései, vagy túlzásai ellenére is a „szabadság, testvériség és egyenlőség” jogának melegágya és az egyes társadalmi életformák gyökérszájai is talán ide nyúlnak vissza. Ez utóbbit csak azért említettem, mert a történelem folyamán az ember vallásos életének vetületére derűt vagy borút a társadalmi élet mindenkor politikája hozott.

Ilyen gondolatok ébredtek bennem pünkösdi ünnepünk után. Megelevenedhetett előttem reformációs történelmi múltunk 1568. év „derűje”: a tordai országgyűlésen kimondott lelkiismereti és teljes vallásszabadság törvénye, mellyel Erdély a lelki műveltség klasszikus hazája lett. Majd pedig megelevenedhetett az 1579. év „borúja”, amikor örökös rabságra ítélték és a dévai vár börtön cellájába zárták Dávid Ferencet, ahol nemes lelkét visszaadta Teremtőjének.

Aztán próbáltam a jövőbe tekintés gondolatával foglalkozni, de mégis a múltnál maradtam. Egyházi életünk nehéz és küzdelmes útján hordoztam végig tekintetemet. Elmondtam magamban káténk 27. kérdésére adandó feleletet:

„Dávid Ferenc halála után egyházunk történelmében nehéz korszak következett. Kezdetben a felekezeti türelmetlenség, később a politikai elnyomás súlya is ránehezedett egyházunkra. Őseinknek építés helyett önvédelemre kellett fordítaniuk minden erejüket. E nehéz küzdelemben elveszett sok templomunk, egyházközségünk és híveinknek mintegy 3/4 része. A teljes megsemmisüléstől Isten gondviselése, a vallásszabadság törvénye és a hívek egy részének hősi kitartása mentette meg egyházunkat.”

Úgy érzem szent kötelességünk leborulni Isten színe előtt és hálát adni neki, hogy több mint négyszáz esztendőn keresztül minden időben szólott egyházunk mindenkor vezetőihez és vezetettjeihez, lelkészeihez, tanítóihoz és híveihez a lélek parancsának szent kívánságával, biztatásával: „Légy hív mindhalálig, és neked adom az élet koronáját.”

Testi és lelki áldás volt ez a biztatás, mert ennek jegyében ők nem álltak meg a félúton, hanem tántoríthatatlanul kitartottak meggyőződésük mellett s haladtak a kitűzött cél felé: megőrizni Dávid Ferenc hagyatékát. Ezt a hagyatékot mi vettük át. Ezt megőrizni a mi kötelességünk, mert erre kell építenünk lelki életünk vallásos „holnapját”.

A múlt eseményeiből viszont jövőt építeni anélkül, hogy a jelen ne vegyük tekintetbe, nem lehet. A múlt és a jövő partjait a jelen hídja köti össze. Ha ez a híd erős, bátran menetelhetünk is rajta, viszont, ha gyenge, akkor bizonytalan a sikeres továbbjutásunk. Induljunk hát a XVI. századból, abból az időből, amikor a vallásos kérdések foglalkoztatták a lelki és szellem-világot és a

társadalmi élet mikéntje háttérbe szorult. Ez a múlt képe, és a jelené éppen fordított. A szociális kérdések állnak az élettevékenység előterében, és a vallásos kérdések szorultak háttérbe. Ezt tisztán kell látnunk magunk előtt. A tény, hogy egyházi életünkben bizonyos lazulás észlelhető, talán éppen innen ered. Ez elgondolkodtató. E kérdés mellett nem mehetünk el érdektelenül.

Gépkocsin haladók útközben ha a járművön valami rendellenességet észlelnek, megállnak, vizsgálódnak, meg-meg szorítanak egy-egy meglazult csavart, kijavítják az észrevett hibát s úgy folytatják útjukat. Nekünk is meg kell állanunk, keresnünk kell az adott nehézségeinkben azokat a lehetőségeket, melyekkel valószínűleg életünket erősíteni lehetne.

Valahol olvastam, hogy egyszer egy hajón utazó férfin nagy félelem vett erőt. Az a gondolat kezdte kínozni, hogy zátonyra futhat a hajó. Izgatottan járt-kelt a fedélzeten, és amikor találkozott a parancsnokkal, megkérdezte tőle: „Vannak-e ebben a tengerben zátonyok?” Nem tudom – válaszolt mosolyogva a hajóskapitány – de azt tudom, hogy hol van a mély víz.

A létért való küzdelem, a munka lendülete nagy erőfeszítést kíván a ma emberétől. Ez a körülmény egyházi életünkben bizonyos zátonyszerűséget jelent, de nekünk nem ezt kell keresnünk, hanem a mély vizeket. Hol vannak ezek a mély vizek? Hol kell keresnünk? Elsősorban a családban. Ott megtaláljuk az élet sokrétű jelenségeiben, ahol a szeretet és hűség feltétlen kíváncsi.

Induljunk hát a családi élet tengerének vizén befelé. Kiket látunk ott először? Az egybekelt ifjú párokat. Nem ott van a mély víz, ahol a házasságkötés egy hivatalos szerződés csupán két ifjú egymás mellett való élése tekintetében, hanem ott, ahol úgy nézik a családalapítás tényét, mint a hajnali pirkadat után alkonyatig tartó napsugaras napfelkeltét, a szerelem utáni szeretetnek sírig tartó hűségét. Aztán ott látjuk a gyermekáldást. Nem ott van valláserkölcsei felfogásunk mély vize, ahol a gyermeket úgy nézik, mint egyszerű sejtek, atomok és elektronok egyesülésének növekvő fejlődését, hanem ott, ahol az édesanya elfelejti hirtelen az életveszélyt, amellyel szembenézett, amelyben volt, és elfelejti a fájdalom mérhetetlen nagyságát, amikor meghallja gyermeke sírását. Vagy amikor megjelenik a mosoly az üde arcocskán, és felcsendül az első értelmes szó a gyermek ajkán, mellyel apját, anyját szólítja, s boldog a szülőpár. Itt van a szeretet és hűség mély vize.

Aztán a gyermeknevelés aggodalommal teljes sok-sok küzdelem. Hány álmatlan éjszaka a gyermek betegágyánál, mennyi féltés és mennyi reménység a szülők részéről. Majd később az iskolázatás gondja. A pályaválasztás alkalmával a nagy rohanás, versengés, egyik iskola kapuja után a másikon való sokszor hiábavaló kopogtatás. Oh mennyi nehézség, melyeknek jó kimenetele sok szeretet és hűség nélkül talán lehetetlen.

Egyszer csak önálló keresethez jut a féltett gyermek. A szülő jótanácsát nem hallgatja meg, olykor megmosolyogva maradnak találja. Aztán kirepül a családi fészekből, és csak akkor tér haza nagy ritkán, ha az anyagi hiányt otthonról pótolni kell.

Mérhetetlenül nagy szomorúság az ilyen kép a magukra maradt szülők számára. Ilyenkor úgy tűnik, hogy az élet nagy hajóján nem várt irányváltoztatás történt. Ennek mi az oka? Talán abban rejlik, hogy a kormánykerekét szabadjára engedték, nem használták akkor, amikor talán a legnagyobb szükség lett volna rá.

A képletes kifejezések használatával azt kell kifejeznem, hogy a „mély vizek felett” a mi valláserkölcsei életünk biztonságáról csak akkor tárgyalhatunk, ha minden esetben rá tudunk mutatni a mindenható Istennek irántunk való nagy szeretetére, szent áldásaira, melyek – mint nagy értékek – az élet boldogságának alapját képezik, és ha ez sikerül, akkor már megindul a nagy tartozás törlesztése, az Isten iránti hálánk lerovása.

Halljuk hát a szót, a figyelmeztetést! Légy hű mindhalálig áldott lelkű szüleidhez síron innen, vagy síron túl, kik nappallá tették a te jóvoltodért még az éjszakát is. Légy hű családjához, hitvestársadhoz, gyermekedhez, mert Isten küldötte tehozzád életed szent örömeire.

Légy hű mindhalálig ahhoz a nyelvhez, amelyen édesanyád az első imádságra tanított, hagyományainkhoz, melyen keresztül a múlt szől tehozzád. Légy hű embertársaidhoz, sokat szenvedett egyházunkhoz, Dávid Ferenc szent hagyatékához, hogy elnyerhesd „az élet koronáját” Ámen.

Kiss Mihály

NYELVÉBEN ÉL A NEMZET

Tiltakozó nagygyűlés Debrecenben

Kodály Zoltán Magyarokhoz című kórusműve, és Reményik Sándor – híres és mindig aktuális – Templom és iskola című verse nyitotta meg július 27-én a debreceni Nagytemplomban a Magyarok Világszövetsége által rendezett nagygyűlést. Csoóri Sándor, az MVSZ elnöke bevezető beszédében elmondotta, hogy a környező országok kormányainak a magyar kisebbség érdekeit sértő intézkedései tették szükségessé ezt a nagyméretű tiltakozást.

Erdélyből, Felvidékről, Kárpátaljáról és a Vajdaságból több ezren érkeztek, hogy jelenlétükkel nyomatékot adjanak, képviselőik szót emeljenek a magyar nyelvi iskolák megmaradásáért.

A nagygyűlésen beszédet mondott Tőkés László püspök, az RMDSZ tiszteletbeli elnöke, Duray Miklós, a szlovákiai Együttélés elnöke, Markó Béla, az RMDSZ elnöke, Kovács László a leváltott gimnáziumi igazgató a szlovákiai Somorjáról, Orosz Ildikó a Kárpátaljai Pedagógus Szövetség elnöke, Csörgics József a horvátországi, Dudás Károly a vajdasági magyar kisebbség képviselője, Sütő András, az MVSZ tiszteletbeli elnöke.

Záróaktusként Dobos László felvidéki magyar író olvasta fel a Világszövetség nyilatkozatát, amelyben többek közt felszólítják az Európa Tanácsot, hogy szenteljen nagyobb figyelmet a magyar kisebbség anyanyelv használati jogának, és kéri a kontinens minden népét, hogy támogassák erre irányuló küzdelmüket.

A tiltakozó nagygyűlésen az unitárius egyházat Erdélyből dr. Erdő János püspök, András György és Mikó Lőrinc tanácsosok, Magyarországról Bencze Márton püspök, dr. Murvai Sámuel főgondnok, Bajor János debreceni lelkész és ifj. Bencze Márton képviselték.

NYILATKOZAT

Az Unitárius Egyház évszázadokon át egyik fontos feladatának tartotta hívei anyanyelvi oktatásának biztosítását minden szinten.

Egyházunk megdöbbenéssel vette tudomásul az 1995. június 28-án a Parlament által megszavazott Oktatási Törvényt, amelynek tartalma egyrészt ellentétben áll az Alkotmánnyal, másrészt figyelmen kívül hagyja a Románia által vállalt nemzetközi kötelezettségeket, melyen sértve a kisebbségek egyenjogúságáról hirdetett elveket.

A törvény alkalmazása gyakorlatilag a romániai magyarság gyors asszimilációjához vezetne. A törvény továbbá figyelmen kívül hagyja az Alkotmány 11. szakaszát, amely a nemzetközi és a belföldi jog viszonyát szabályozza:

„(1). A román állam kötelezi magát, hogy pontosan és jóhiszeműen teljesíti az azon szerződésekből fakadó kötelezettségeit, melynek részese.

(2). A Parlamentben a törvény szerint ratifikált szerződések hozzátartoznak a belföldi joghoz.”;

valamint a 20. szakaszban foglaltakat:

„(1). Az állampolgári jogokra és szabadságjogokra vonatkozó alkotmányos rendelkezések az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával, ama paktumokkal és többi szerződéssel összhangban értelmezendők és alkalmazandók, amelyeknek Románia részese.

(2). Amennyiben eltérések állnak fenn az alapvető emberi jogokra vonatkozó olyan paktumok és szerződések, amelyeknek Románia részese, és a belföldi törvények között, a nemzetközi szabályoknak van elsőbbségük.”

A törvény megalkotásakor nem tartották be az Európa Tanács 176-os Véleményezését, melyet Románia a felvételekor 1993-ban elfogadott, és amelynek 8. pontja az alábbiakat tartalmazza:

„8. A közgyűlés felkéri a román kormányt, hogy szolgáltatassa vissza az egyházi tulajdonokat, és biztosítsa egyházi iskolák alapítását és működtetését, különös tekintettel a kisebbségekhez tartozó gyermekek anyanyelvi oktatására.”

Külön szót emelünk e törvénynek a történelmi múltú felekezeti oktatás elleni intézkedései miatt, melyek lehetetlenné teszik annak visszaállítását, és megfelelő keretekben történő folytatását.

Az Oktatási Törvény több szakasza, de különösen a XII. fejezet szöges ellentétben áll a Románia által elfogadott, más nemzetközi okmányokban vállalt kötelezettségeivel, valamint Románia Alkotmányával.

Az Unitárius Egyház elvárja az oktatási törvény újratárgyalását és annak olyan megfogalmazását, mely biztosítja minden nemzetiségi állampolgár jogainak egyenlő gyakorlását és a korlátozás nélküli anyanyelvű oktatást minden szinten.

Kolozsvár, 1995. július 24.

Dr. Erdő János
püspök

Jenél Dezső
főgondnok

BARTÓK BÉLA

(1881. március 25.–1945. szeptember 26.)

„Mai ember, minden idők legvadabbikának embere, próbálj
mindenekelőtt ember lenni; s ha felfogtad, mit jelent
embernek lenni, csak akkor törődhetsz hazával, társal
és baráttal.”

(1935. január)

Bartók

Kottamezőkön járó ezüst-
koronás fejedelem.
Te láttad, hogy a gyűlölettől
részeg zászlók mint
csapódtak egymás arcába,
s nem tudtál a hódítók
lába-vert porban fulladozni.

Elmentél, hogy végleg
hazaérkezhess!

Állsz

A népek hangversenycsarnokában
ezüst-koronás mester.

Pálcád int. Dalba kezd:

szláv, magyar, német és román.

Harmónia!

Pedig mindenki csak a maga dalát
fújja!

Jaj, csak senki, senki

abba ne hagyja, a Kárpátok

hangverseny csarnokában:

ölelkezzenek össze a hangok,

ölelkezzenek össze a dallamok,

ölelkezzenek össze a karok!

Budaházi István

Bartók Béla emlékműve
a Hőgyes Endre utcai templomban
(Zágoni Sándor alkotása)

Bartók Amerikában

testén átjár a szél
felhők menekülnek az égről
lúdbőrzik lenn a víz
s a parti fűz komor

jönne bár közelebb hazája
– parányi abroszon
néhány összetört vonal –
hol szárnyakat növesztenek a csikók
s kísért a sínekre hajló
test magánya

tompán konduló harang szavát

túlharsogják rezervátumok mélyén
feldübörgő sámándobok
rekedt hangja sírva fuldokol
s testén átjár a szél

Oláh András

ÍGY EMLÉKSZEM A HALÁLHÍRÉRE

Erőtlen volt a késő szeptemberi nap, fáradt-kék az ég. Mintha a magasság szána-
kozó mosollyal nézett volna le a magyar
világra: annyi halált elbírtatok, el fogjátok
viselni még ezt az egyet. Akkor – éppen
ötven éve, 1945 szeptemberében – még
gyarlón működött a hírközlés, mégis
gyorsan, alig huszonnégy óra múltán, már
tudta itthon mindenki, hogy az Óceán túl-
só partján elhunyt a legnagyobb magyar
zeneszerző, Bartók Béla. A mindennapok
gondjai súlyosan nehezédtek az ország
népére, viszonylag kevesen vették tudomá-
sul a gyász hírt úgy, mint a nemzeti tra-
gédia egyik kései jelenetét: milliónyi ma-
gyar pusztulása után elvesztettük a század
legtisztább szellemű, legigazabb magyar-
ját is.

Mert annak tarthatjuk. Ki tudott annyi-
ra igaz maradni azokban a hitványságot
termő években, mint ő? Éppen azért, mert
annyira tiszta volt, annyira ember az em-
bertelenségben, sokan gyanakodtak rá, so-

kan nem értették, sőt – „magasabb helye-
ken” is – rosszindulatú megjegyzéseket
tettek róla. Az igazak és igazán nagyok
gyakori sorsa.

A progresszív nemzeti gondolkodás
azonban, bár maga is kénytelen volt a
romba döntött ország hétköznapi gondjai-
val viaskodni, felfogta, értette, hogy mit
jelent a halálhír: egy nagy fegyvertárs el-
vesztését eszmei és társadalmi harcok erő-
próbája idején. Egy héttel később, október
3-án, hangversennyel emlékeztek a halott-
ra. A Zeneakadémia nagytermében főleg
egyszerű emberekből, diákokból álló kö-
zönség gyűlt össze. A gyász döbbent né-
masága sűrűsödött a nézőtéren, amikor
Basilides Mária énekelt: „Elmegyek, el-
megyek, hosszú útra megyek...” Akkor ez
a népdal Bartók sorsszimbóluma volt. El-
ment, hosszú útra, amelyről élve nem tér-
hetett vissza. Dalokkal, zongoradarabok-
kal folytatódott a hangverseny; a szünet
után vonult be a zenekar a pódiumra,

hogy az elhunyt mester egyik nagyzene-
kari művét előadja. A gyász töretlen és
ünnepélyes volt, akkor még ismerték a
tapstilalmat.

... A hangversenyt a kommunista párt
rendezte. Ugyanaz a párt, amely tíz évvel
később, állampártként, az ideológiai dik-
tatúra jegyében megpróbálta Bartókot a
szellemi horizont szélére szorítani. Levé-
tette a műsorról *A csodálatos mandarint* –
ugyanazt a művet, amelyet a Horthy-ha-
tóságok is betiltottak...

1981, a születés századik évfordulója, a
nemzeti kegyelet éve volt.

Bartók, a magyar ember, az egyetemes
magyar életrajzának igazi utolsó monda-
tát a Farkasréti temetőben írták, a sírnál,
és nem tollal: akkor, amikor az unitárius
püspök rátette koporsójára a havasi gyo-
párt. A természettel, a magyar égbolttal és
egyházával való örök közösségének jel-
képeként és bizonyosságul.

Dr. Bán Ervin

Törvény és szövetség

A modern unitárius kereszténységnek is van egy közege, híveink egy népes csoportja, akiket nemes egyszerűségükről ismerünk. Számuk nálunk is fogyatkozik, amit természetszerű apályjelenségnek fogunk fel, de a maradékot féltő szeretettel kell pásztornunk. Akalmazkodnunk kell a változásokhoz. Szolgálatunkat tudnunk kell irányítani azok felé, akiket már csak a hagyományaik kötik az egyházhoz, és azok felé is, akiket egy természetesebb lelki szükséglet hoz el a templomba.

Tárgyunk ez utóbbiakat érdekli jobban, akiket plebejus keresztényeknek is neveznék. Kevésbé kötődnek a felekezeti hagyományokhoz, az igehirdetés mondanivalója érdekli jobban őket, mint az előbbieket. Ők is a mi igehirdetésünkön nőttek fel, de abban a hitet keresik, és a szövetség törvénye gyanánt érzékelik.

Fontosak nekik a hitélet külsőségei. Ebből pedig mi nem sokkal szolgálhatunk. A mi egyszerűségünk elsősorban a külsőségek egyszerűségét jelenti. Ezért igyekszünk azokat a legmagasabb szinten nyújtani. Laikusok is érzékelik, hogy a vallásgyakorlatnak nemcsak külsőségei vannak, hanem benső tartalma is. Sorozatom VIII–IX–X. részében próbáltam erről képet nyújtani, amikor az imádkozás tárgyát tekintettem át.

Elvilágiasodott életünkben csak az imádkozik, akinek spontán, természetszerű lelki szükséglete. Gyakorlásában hagyományokhoz ragaszkodik, és külsőségek között imádkozik. A belső tartalom fogalmazódásában a helyükön alkalmazott külsőségek nélkülözhetetlenek. Egyszerű léleknek mégis kevés külsőség kell a tartalmas imádkozáshoz.

Az egyszerű lélek nem föltétlenül iskolázatlan. Sőt: az igazi kultúrember lelkében egyszerű és puritán marad. Tudása csillagmagasságokba emelheti, lelkében egyszerű halász marad, mint Jézus tanítványai. (Mt. 4.18., Ap.Csel.22.3.) Tiszta lélek, akiben az imádság tartalma is egyszerű marad, hitéletének minden további tartozékával együtt. (Mt.6.5.)

Az Isten iránti kötődéshez nem kell sok tudás, csak tiszta szeretet. A tudás ahhoz kell, hogy segíteni tudjunk másokon, védekezni az elidegenítő csábítások ellen, kiszűrni Isten üzenetéből a zavarásokat. (Mt. 5.8.)

A tiszta istenszeretethez ismerni kell a szövetség törvényszerűségeit. Nem írott törvények ezek, hanem a lélek tiszta ragaszkodása az élethez. Ahhoz az Élethez, mely Isten akarata. Isten akarata törvény, a törvény szeretet, a szeretet kölcsönös Isten és ember között. A kölcsönös szeretet pedig szövetség szülő és gyermeke, teremő és teremtetett lélek között. (63. Zsolt.4.,9.)

Isten akarát, a tisztalelkű életet azért neveztem törvényszerűségnek, mert a szó értelme csak mint jelkép érzékelteti a lényegét. A „törvény” és az

isteni akarat között döbbenetes hasonlóságot tapasztalhatunk: megmásíthatatlan, kikerülhetetlen és megfellebbezhetetlen, mint a természet törvényszerűségei. (Róm.9.19–20.) – És ugyanolyan döbbenetek a különbségek is: akkor lesz törvénné, amikor törvényévé teszi a lelkiismeret. Amikor nem mások kényszerítenek a betartására, csak a saját, a csak Istentől, senki mástól nem függő saját belátás. Akkor pedig már nem is törvény, mert már több egy törvéynél. Mert már áhíttá szentelte azt a lelkiismeret. (Róm.10.8.)

Amit nekem egy törvény diktált, azt nem én cselekedtem, hanem valaki más, az, aki a törvényt hozta. Én csak eszköze voltam. Feletteseim, vagy akár Isten szolgálja, de nem a gyermeke. Alattvalója, de nem a szövetségese. (Jn.10.1–5., Gal.4.1.)

Az Evangélium, mint az ószövetségi törvény betöltése, Istennek nem önkényuralmát hirdeti, hanem szolgálatát kínálja fel nekünk. Ezért új szövetség az Újszövetség. Önkényurak pedig mi magunk vagyunk, amikor kényünk-kedvünk szerinti istent, bálványt imádunk Istenünkben. (1.Jn.5.20–21.)

Az unitárius reformáció központi tárgya ez. Ez adta nekünk az unitárius nevet. Ahogy az egész reformáció a kereszténységet az őseredeti egyszerűséghez akarta visszavezetni, úgy az unitarizmus az istenhitet is az eredeti egyistenhithez kalauzolta vissza. De ebben szerintem nem az a fontos, hogy Isten személyében is csak egy, hanem az, hogy Isten szeretet. (Mk.12.19–31., 1.Jn.4.13–16.)

Lehet egy bálvány is a szövetségese. De a bálvány nem valóság, és szövetsége is képzeletbeli. A képzelet úgy foszlik szét a valóság előtt, mint az üveg, ha kőhöz ütközik. Isten szövetségajánlata pedig élő valóság, a legelőbb minden valóság között. Az élet akaratának Lelke, az isteni Lélek akaratának élete ez az ajánlat bennem, aki teremtetésem óta fohászkodom, hogy a szövetség törvény és alkotmány legyen. (96.Zsolt.5., Ef.4.15., Jak.1.25.)

A szövetség a kölcsönös szolgálat szerződése Isten és ember között, melyben Isten teszi az ajánlatot. (1.Móz.9.9., Neh.1.5.) Ezt az ember nemcsak elfogadja, mint akit Isten megszólított. Az Evangélium nemcsak holtakhoz, hanem élő lelkekhez szóló üzenet. Ezek nem a feltámadás tétlen várakozói, hanem istenkeresők. (130.Zsolt.5–6., Mt.27.46–47.)

Jézus meglátogatja Zákeust, aki nem hívta, csak örömmel befogadta őt (Lk.19.6.), de sokkal többször megy el azokhoz, akik hívják. És Zákeus kíváncsisága is hívás volt (Lk.19.3–4.), a fuldokló lélek kiáltása a segítség után.

A szövetség azok törvénye, akik kérik, mint fagyott föld a meleget, mint tikkadt mezők az esőt, mint árvák az örökbefogadó szülőt. Kiknek Isten az élet törvénye: eső, meleg és szeretet.

Nyitrai Levente

Alulírottak és még nyolc társunk már bemutatkoztunk a Hőgyes Endre utcai unitárius gyülekezetnek 1994. június 4-én, konfirmációnk napján. Bemutatkozásunk egyben „nyilvános működésünk” kezdete is volt, hiszen a konfirmációs szertartás keretében tettünk bizonyosságot arról, hogy már mint „felnőtt” unitárius fiatalok, önálló tagjai lettünk egyházunknak, s mint ilyenek kezdjük meg tevékenységünket az Egyházban.

Most azért jelentkezőnk, mert mindenkivel szeretnénk megosztani azt az élményt, amelyben részesültünk az 1994–95-ös nyári szünet első két hetében. Ez az időszak jelentette ugyanis Erdély meglátogatását, illetve az ott élő unitárius hittestvéreink egy részének, főleg a nagyhomoródszentpáloniak életének megismerését.

Kászoni József lelkész és felesége vezetésével tíz tanuló és hat felnőtt indulhattunk útnak a szép Erdélyországba június 9-én a délutáni órákban. Egy hosszas és fárasztó autóbusszút megtételével, ami nem volt kevesebb, mint 15 óra, érkezünk meg Budapestről másnap június 10-én a kora reggeli órákban, Székelyudvarhelyre. Onnan pedig egy személygépkocsival meg egy – öreg –, több mint húsz éves Volkswagen mikrobusszal, amely hűsége társunk volt utazásaink alkalmával. 14 km megtétele után jutottunk el Homoródszentmártonba a „Dávid Ferenc Nemzetközi Ifjúsági és Konferencia Központ” épületébe. Bár vártak érkezésünkre, reggelivel és kényelmesen-komfortosan berendezett szobákkal, ahogy csomagjainkat letehettük, fáradtan ugyan, de az izgalomtól felcsigázottan, indultunk meg felfedezni a Nagy-Homoród mente központi részén elterülő Szentmárton, mely tíz napig volt otthonunk.

Jobb vezetőink, mint a Kászoni lelkészpár nem is lehetek volna, hiszen 14 éven keresztül voltak a homoródszentmártoni unitárius egyházközség szolgálatában, s így kiválóan ismerték nemcsak a Homoródszentmárton, hanem Hargita megye minden nevezetességét is.

Megérkezésünket követően annyira elszéledtünk a faluban, ki a Homoród és Gyepes egymásba ölekezésénél hűsült, ki az iskola melletti pályán kergette a labdát, ki meg csak úgy a maga kedvtelésére sétált a község utcáin, hogy csak ebédnél találkoztunk újra mindannyian, ahol már nyoma sem volt az előbb érzett fáradtságunknak.

A falu beszolgáló lelkésze, Kiss Ákos, délután 2 órai kezdettel tartott istentiszteletet, amelyre mindannyian elmentünk, s így alkalmunk volt találkozni az unitárius hívek nagy részével is, a szép unitárius templomban. Az istentiszteletet követően mindannyian kísértünk a Nyíres erdőbe, ahonnan szép kilátás nyílt a falura.

Este, ahogy mondani szokás, senkinek nem kellett a ringatás, hiszen a hosszú út megtétele, meg az ózondús tiszta levegő, amit magunkba szívunk, annyira elfárasztott, hogy maradék erőnkől csupán arra futotta, hogy ágyainkig vonszoljuk magunkat. És ez lett az este odaérkezésünk utáni első nap.

Másnap, hétfőn, június 11-én reggeli után kezdtük meg a nagyhomoródszentpáloni barangolásainkat. A falu gondnoka, Szász Gyula, felajánlotta az egyházközség traktorát, a gépállomás igazgatója, Sorbán Mihály, aki szintén unitárius, kölcsönözte azt az utánfutót, amivel elindulhattunk felfedezni a Nagyhomoródszentpálon elterülő, teljes egészében unitáriusok lakta községeket. Első állomáshelyünk, rövid időre, Recsenyéd volt, ahol a templom megtekintése után lehetőségünk adódott arra is, hogy betekintést nyerjünk abba, hogy milyen egy vidéken élő, gazdálkodó unitárius lelkész hétköznapija. Alig foglaltuk el helyünket az általunk „Diótörő”-nek elnevezett buszban, [nevét onnan kapta, hogy nagyon rázott], máris le kellett szállnunk, hiszen Homoródszentpálon voltunk. A lelkész házaspár ugyan nem volt otthon, (hétfő az erdélyi unitárius lelkészek szabadnapja), de ott-tartózkodó rokonaik szívesen mutatták meg az igényesen, szépen berendezett és karbantartott templomot. Újabb 2 km megtétele után Homoródszentpéterre érkezünk, ahol láthattuk a vidék legöregebb templomát. Következő állomásunk Városfalva volt, ahol nem csak a templomot látogattuk meg, mely arról nevezetes, hogy a századfordulótól állandóan működik a torony-órája, hanem a falu temetőjét is, amely a környék, a vidék egyik legszebben rendezett, leginkább karbantartott temetője.

Ezt követően Hargita megyét magunk mögött hagyva átmentünk Brassó megyébe, ahol Daróc községet látogattuk meg, ahol vegyesen élnek románok, magyarok, németek, akik még szülőföldjükön maradtak. Itt alkalmunk volt megtapasztalni azt, hogy mennyire békésen találkozik a Székelyföld a Szász-vidékkel, amelynek szomorú emléke az elhagyott, lakatlan, üres házak sokasága.

Mielőtt ebédelni tértünk volna vissza az Ifjúsági Házhoz, a szentpáli halastavaknál hűsültünk egy keveset. Ebéd után a bágyi hegyre mentünk, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a vidékre. A tetőn állva több mint tíz falu templomtoronyát számolhattuk össze, és a Fogarasi havasok is jól láthatóan körvonalazódtak. Vacsoránk elköltése után a szentmártoni fiatalokkal ismerkedtünk a helyi diszkóban.

Kedden, 12-én nagyot fordultunk az öreg VW-nel, hiszen a délelőtti órákban indultunk Homoródfürdő, Csíkszereda, Tusnádfürdő érintésével a „Tengerszemű hölgy”-höz, – a Szent Anna-tóhoz, – ahogy Jókai nevezte regényében ezt a valóban gyönyörű szép tavat. Ennek partján élveztük a nap melegét, a tó tiszta és hűvös vizét. A bátrabbak át is úszták a tavat oda és vissza, s így kiérdemelten lehetek a nap hősei. A délutáni órákban indultunk vissza, s még idejében érkezünk a Szentegyházfalva közelében levő Szeltersz fürdőhöz, mely termálvízéről híres, hogy megfürd-hessünk még egyszer a Szentmártonba való visszaérkezésünk előtt. És így lett este ismét az odaérkezésünkől számított harmadik napon.

(folytatjuk)

Demján Lehel, Kászoni Zsuzsa, Margithay Beáta,
Nagy Zsuzsa és Varga Szilvia

UNITÁRIUS ELŐDEINKRŐL...

Jakobinus János (1575–1603)

A XVI. század nagynevű unitáriusai sorában ma a 420 évvel ezelőtt született fejedelmi titkárral, az első magyar formuláskönyv szerzőjével, Jakobinus Jánossal ismerkedünk meg.

Jakobinusról megállapítható, hogy egyike a XVI. század haladó gondolkodású, értelmiségi pályán működő unitárius férfiainak, akivel csupán kevés irodalmár és történész foglalkozik.

Ennek oka az, hogy Jakobinus – a szó szoros értelmében sem kimondottan történétíró, sem pedig irodalmár. Tulajdonképpen egy tőle származó formuláskönyv nyomán figyelnek föl rá, melyet a megtaláló – Valentiny Antal egyetemi könyvtári igazgató és az unitárius Kelemen Lajos történettudós – azonosít szerzőként Jakobinus Jánossal.

Ezen első magyar formuláskönyv szerzővel érdembeli leg elég későn a Bónis – Valentiny szerzőpáros foglalkozik. („Jakobinus János erdélyi kancellár formuláskönyve” 1944.) De rá és munkásságára vonatkozóan értékes adatokat találunk az unitárius Jakab Eleknél, („Kolozsvár története” 1888) a szintén unitárius Gál Kelemennél, („A kolozsvári unitárius kollégium története” 1935) Szilágyi Sándornál, („Erdély története” 1866.) Beöthy Zsoltnál, („A magyar irodalom története” 1896.) az unitárius Sebesi Pálnál, („Trauzner Lukács, Dávid Ferenc veje. „Keresztény Magvető” 1972. 1. sz.) és Zoványi Jenőnél, („A magyarországi protestantizmus 1565–1600-ig” 1977), jöllehet ez utóbbi inkább családjával ismerteti meg az olvasót.

Jakobinus Kolozsvárt született – amint Bónis – Valentiny és Kenyeres Ágnes („Magyar Életrajzi Lexikon” 1967) megemlíti – unitárius vallású patrícius családból.

Apja közéleti tevékenysége nyomán jól ismert Jakobinus Bernád, alsóidecsi szász unitárius lelkész, kinek – Zoványi szerint – pártfogoltjának, Hagymási Kristófnak – halála után távoznia kellett a lelkészi állásából. Báthori Zsigmond 1587-ben őt küldte a varsói országgyűlésre, hogy a lengyel korona megszerzése érdekében az ottani unitáriusokat felsorakoztassa maga mögé. Ő hozta be Antwerpenből a vallási nézetei miatt menekülni kényszerülő tudóst, Erasmus Jánost, a kolozsvári iskola tanárának. Sebesi Pál szerint a Dávid Ferenc védelmében írt „Defensio” egyik szerzője, és ellenzője a Hunyadi Demeter-féle mérsékelt unitarizmusnak.

Nincs tudomásunk arról, – bár nagy a valószínűsége – hogy Jakobinus tanult volna külföldön is. Bónis – Valentiny csupán annyit jegyez föl, hogy latin nyelvtudását otthon és Erasmus tanítványaként szerzi meg.

Jakobinus János tizenhét éves korában lépett Kolozsvár városa szolgálatába, ahol jegyzői tisztet töltött be.

Ezt követően 1598. április 10-től Báthori Zsigmond felesége, Mária Krisztianna titkára. Ebben a minőségében szolgálja 1598. október 28-tól Báthori Zsigmondot. Titkára a tragikus sorsú Báthori Endrének (1599. szeptember 23-tól), Mihály Vajdának (1610. július 12-től) és Székely Mózes fejedelemnek is. (1603).

A fejedelmi titkári állásról tudott, hogy az a XVI. század végén hivattalá válik. A titkárok, az oklevelek szerkesztői politikai állásfoglalás nélkül – mint hivatalnokok – szolgálják az egymással sokszor ellentétben álló urukat.

Jakobinus szolgálata sem személy szerint a felsorolt fejedelemeknek szól, hanem a hivatalnak: az erdélyi fejedelmi kancellária továbbépítésének.

Jakobinus nevezetes „Formuláskönyve” révén válik az utókor számára ismertté.

A formuláskönyvek általában – írja Bónis – Valentiny – azokat az okleveleket tartalmazzák, amelyeket a fejedelmi kancellária jegyzői a gyakorlati életre nézve jellemzőnek és irányadónak tekintenek. Ezeknek leírásával a jegyzők saját és utódaik munkáját kívánják megkönnyíteni. Ugyanakkor megőrzik mértékadó jogelveket is.

Jakobinus formuláskönyve – Bónis – Valentiny szerint – nem kíván úgynevezett „Liber Regius”, azaz kötelező érvénnyel használandó könyv lenni. Az összeállítás egyéni, és elsősorban saját munkáját hivatott megkönnyíteni.

Jakobinus nem volt bíró. Így formuláskönyve nem tartalmazza a perekből levonható tanulságokat. Főleg az erdélyi jognak azokat a részeit világítja meg, melyekben szinte korlátlanul érvényesül a fejedelmi akarat.

A gyűjtemény, amelynek összeállítását Jakobinus 1600-ban kezdi meg, a mintákon túl ismerteti a fejedelmi jogállást, a fejedelmválasztás szabadságát, és a fegyveres erővel szerzett jogot. Szó van még benne a törvénytelen adományokról, és az önkényes intézkedésekről. A vádlével formák mellett tartalmaz nemesleveleket, mágnássá emelést, fejedelmi adományt, felszentelést és a Székelyföldre is kiterjesztett jogrendszert bemutató okiratot. Találunk még benne az erdélyi szászokra vonatkozó, és az egyházi felügyeleti jogot bemutató okiratot is.

Jakobinusnak azonban nem csak a hivatali munkát segítő „Formuláskönyve” ismert.

Amikor tizenhét éves korában Kolozsvár szolgálatába áll, annak jegyzőjeként a város egyik neves polgára, Kakas István és Römer Zsuzsanna házasságkötése alkalmára (1592. január 12.) ír verset „Chorus Musarum” címen. Bernát Lajos („A protestáns iskoladrámákról” 1902) e munkát mennyegzői, alkalmi darabnak mondja, de sem ő, sem mások, tartalmát és sikerét nem ismerik.

Történeti munkának tekinthető Jakobinus Báthori Zsigmondnak 1595-ben, Szinán basa ellen folytatott hadjáratának megőrkítése, melyet Bónis – Valentiny szerint a szerző klasszikus mintákat követve dolgoz fel. A munkához az unitárius Tordai Máté írt üdvözlő sorokat.

A munkát a győztes fejedelemhez szóló ajánlás vezeti be.

Ezt követi a cselekmény száraz leírása. A kritika megállapítása szerint a munkában egyetlen rész található, amelyben az író a korabeli társadalmi viszonyokkal is foglalkozik, és közli a maga állásfoglalását is.

Beöthy Zsolt („A magyar irodalom története” 1896) a munka ismeretében Jakobinust Bonfini munkája folytatójának mondja, aki e táborozás megírásával is megőrökíti a nevét.

A XVI. század unitárius „hivatalvezetője” a korabeli zavaros állapotok egyik írásban megőrkítője. Amit papírra vet, – látszólag – annyira nem jelentős, hogy a múlt nagyjai között említenek nevét. Ami számunkra jelentőséggel bír, az az, hogy unitáriusként meg tud maradni a katolicizmus hatalmát visszaállítani törekvő fejedelemek udvarában, és ott olyan tisztséget tölt be, amelyben tudása nélkülözhetetlen.

Jakobinus Jánosról följegyezték, hogy 1603. július 17-én – 30 éves korában – Székely Mózes fejedelemmel együtt esik el a Radu Serbán vajdával vívott szerencsétlen – Brassó melletti – csatában.

Kelemen Miklós

Itt van már az idő, mikor táborozni kell!

(régi cserkészsnóta)

Csapatunk hagyományainak megfelelően cserkészeink idén is egy hetet töltöttek „nomád” körülmények között. Ehhez kitűnő helyszínt a magyarkúti egyházközségi telek nyújtott.

Ha valaki kimegy ma Magyarkútra, láthatja, hogy már semmi sem emlékeztet a bekerített zöld réten július közepén állott sátrakra, a büszkén magasodó zászlórúdra – melyen tavaly a Kiruly menti erdélyi táborunkban „felavatott” új cserkész tábori zászlónk lengett –, a magunk ásta konyhára, latrinára, a saját készítésű „zuhanyozóra”, „étkezőre”, mert mindent betemettünk és gyeptéglával borítottunk szokásunk szerint.

De a sok nevetés, vidámság, a nagy kirándulások, a riadó izgalmak még mindig ott vibrálnak mindannyiunkban. Nézegetjük a sok fényképet, és jót nevet, akinek eszébe jut valamely csetlése-botlása. *Mi együtt is maradunk, ahogy az elmúlt évek során is, folytatni az 1989-ben elkezdett cserkész munkát!*

Természetesen, hibák és hiányosságok ezen a „kétszeres portyán” is voltak – mint az élet bármely területén, mindig – annál is inkább, mert első ízben fordult elő, hogy nem a nagy tapasztalattal rendelkező „régi” cserkészek, vezetők, készítettek el a tervet, a számításokat, a beszerzést és a „tábori” programot, hanem a 17–18 évesekből álló „vezérkar”. De jó szándékkal, közös munkával, egyetértéssel és figyelemmel mindent meg lehetett oldani.

Mennyire más átélni valamit, mint elmesélni!

Most pedig, hogy a tábor hangulatát felidézzük, álljon itt egy az idej táborúzi meséink közül (egy német népmese), mely népdalaink, cserkészsnótáink, táborúzi tréfáink és jeleneteink után elhangzott:

Volt egykor olyan aranyidő a földön, hogy az angyalok a homokbuckákon együtt játszottak a parasztyerekekkel, az ég kapui tárva-nyitva voltak, s úgy özönlött a földre belőlük az aranyos mennyei fény, akár az eső.

Az emberek a földről benézhettek a nyitott égbe; látták oda-fönn a mennybélieket, amint a csillagok közt sétáltak, és az emberek felköszöntek az ismerősöknek, akik elköltöztek tőlük az égbe, azok pedig nyájasan viszonzták a köszöntést.

A legszebb volt azonban az a bűvös zene, mely akkoriban a mennyből hallatszott. Maga a jó Isten írta meg a kottáját (vagyis a hangjegyeit, melyekről a zenészek úgy muzsikálják le a nótát, mint más a könyv betűsoraiból elolvassa a mesét). Ezekről a kottákról vagyis hangjegyekről ezer angyal játszott le a zenét hegedűvel, síppal és trombitával. Ha felhangzott ez a zene, néma csend támadt a földön. A szél megszűnt zúgni, a tenger és a folyók vize elcsöndesült. Az emberek pedig boldogan integettek egymásnak, szorongatták egymás kezét, de egy szóval sem merték zavarni a mennyei zenét. De némán is oly csudás boldogoknak érezték magukat, hogy azt mostanában le sem lehet írni.

Így volt ez akkoriban; de nem tartott sokáig. Egy napon a jó Isten, akit megbántottak az emberek hálátlanságukkal, büntetésül becsukatta a menny kapuit, és így szólt az angyalokhoz:

– Hagyjátok abba a muzsikát, mert szomorkodom!

Az angyalok erre nagyon elszomorodtak, s mindegyik egy felhőre ült a kottájával s apró, aranyos ollójával elvagdosta a hangjegyes lapokat apró szeletkékre, melyek leszállingóztak a földre. A szél fölkapta a papírszeletkéket, s hópehely módjára szórta szét az egész világon. Az emberek elkapkodták a papírfoszlányokat, az egyik nagy darabot, a másik kicsit fogott el, és mindenki gondosan eltette a magáét, mert tudták, hogy ezek a csudálatos mennyei zene hangjai.

Idővel azonban elkezdtek veszekedni az emberek azon, hogy kinek van szebb darabja a mennyei zenéből, mert mindenki azt hitte, hogy ő fogta el a legszebb részt, s végül mindenki azt állította, hogy ővé a tulajdonképpeni mennyei zene, a többié hamisítvány. És ahelyett, hogy összeállottak volna és együtt éne-

kelték volna a menny zenéjét, hát mindegyik külön énekelt: az egyik csak egy sort, a másik csak néhány szót, a harmadik három vagy négy csonka hangjegyet. Némelyik aztán elül, hátul megtoldotta a hangjegyeket saját nótájával. Így énekeltek az emberek össze-vissza. Ez bizony nem volt szép ének, hanem macska-muzsika. Ez az oka, hogy az emberek közt oly sok a viszály, gyűlölet, harag, irigység és ellenségeskedés, mert már nem ismerik a mennyei zenét.

De ha megjön az ítélet napja, mikor a csillagok a földre hullanak és a nap a tengerbe zuhan, az emberek pedig a menny kapujánál fognak szorongani, mint karácsonykor a gyermekek, ajtónyitás előtt – akkor a jó Isten összegyűjti az angyalaival a mennyei kottás könyvnek minden papírszeletjét, a nagy darabokat is, a kicsikéket is, még az olyan aprócskákat is, melyeken csak egy hangjegy van.

Az angyalok ismét összeillesztik a darabkákat s azután a kapuk föltárnak, és a mennyei zene újra felhangzik oly szépen, magasztosan, mint hajdan.

Az emberek álmélkodva és megszágyenülten állanak majd a menny arany kapujánál és azt fogják egymásnak sügni:

– Ez volt a tied. Ez volt az enyém. De most szebben, gyönyörűbben, egészen másképpen hangzik, hogy egybe van illesztve, és minden hangjegy a maga helyén van.

Igen, igen! Így lesz. Bizonyosak lehettek benne!

A tábor „vezérkara” ebédel

Kedves ifjú unitárius testvérem!

Remélem, kezébe jut ez az újságcsikk. Szeretnénk Neked is mindent személyesen elmesélni, hogy kedvet kapj a cserkészetre. Szeretnénk Neked is örömet szerezni, szeretnénk, ha részt vennél vidám, de hasznos cserkészéletünkben, ha jövőre Te is ott lennél velünk az éves munka megkoronázásán, a nyári táborban.

Remélem, minél előbb találkozunk, s addig is cserkészköszönettel

Jó munkát kívánok Neked

Sipos Emőke Villő
st., rpk.

Figyelem: A cserkészfoglalkozásokat szombatonként az egyházi épület (Nagy Ignác utca) Alkotmány utcai „Unitárius Könyvesbolt”-ja melletti helyiségben (ami „cserkészotthon”-ul is szolgál) reggel 9 órai kezdettel tartjuk, vagy a szabadban kirándulások keretében. Utóbbi esetben is ugyanonnan indulunk el. Bejárat az udvar felől, a második ajtón.

Egyház, több haza

Közélet, egyház, irodalom. E címet választotta az idén a Kolozsváron immár negyedik alkalommal megrendezett Szabédi-napok tudományos ülészsaka, amelyet most is az Anyanyelvi Konferencia, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület és a Korunk Stúdió rendezett.

Szabédi László, a kolozsvári magyar egyetem tanára, emellett kiváló író és költő volt, akit 1959-ben, az egyetem felszámolása után, a román titkosrendőrség öngyilkosságba kergetett. Nos, az ő emlékére szerveződött meg 1992 májusában az első találkozó, akkor Szabédi irodalmi munkásságáról, ezt követte aztán a korforduló magyar feladatainak megbeszélése, a kolozsvári író által szerkesztett Termés című folyóirat egy 1943-as ankétjának kérdései nyomán, majd tavaly az egyetemi magyar irodalomtörténeti oktatásról tartott eszmecsere, most pedig az az előadás- és beszélgetés-sorozat, amely az egyházak társadalmi és kulturális szerepvállalásának kérdéseit vetette fel.

A tudományos ülészsak az unitárius egyház kolozsvári dísztermében (a Brassai Sámuel Líceum épületében) zajlott le, patinás teremben, a falon körben az unitárius egyház egykori nagyjainak, püspökeinek arcásaival, közöttük Kriza Jánosnak, a székely népballadák nagy híré gyűjtőjének és Ferencz Józsefnek, a két világháború közötti korszak tekintélyes egyházi vezetőjének az arcképével. A közönség soraiban is, kolozsvári magyar egyetemi tanárok, írók, szerkesztők mellett, megjelent néhány egyházi vezető, így Csiba Kálmán református püspök, a magyar Egyetemes Református Zsinat nemrégiben megválasztott elnöke. Az előadók: Kántor Lajos, Komlós Attila, Cseke Péter, Skultéty Csaba, Kötő József és jómagam pedig arról próbáltunk képet adni, hogy a kereszténység a jelenben milyen szerepet tölt be a magyar közéletben, különösen a kisebbségi magyar közösségek életében, s milyen szellemi hatással van a társadalmi mozgalmakra, a kulturális életre, az irodalomra.

Többen is beszéltek arról, hogy a keresztény megújulásnak folytatódnia kell, ugyanis az a szellemi, hitbéli és erkölcsi reneszánsz, amelyet a római katolikus egyházban a II. vatikáni zsinat és a protestánsok körében is a vallásos szellemiség második világháború utáni felfrissülése eredményezett, mintha megtorpant volna az utóbbi években, holott éppen a közép-európai régiót is érintő nagy történelmi változások, az úgynevezett „rendszerátalakítás” elhozta a vallásszabadságot, és most már semmi sem állhatja útját egy valódi megújulásnak, már ha az érintett „egyháziak” és „világiak” valóban erre törekcszenek. Skultéty Csaba idézte nagyon bölcsen Őrsy László amerikai jezsuita egyetemi tanár egy megállapítását a legutóbbi gyulai ökumenikus találkozásról: „először az egyházaknak kell megtérniük”.

A keresztény megújulás zökkenőit mutatja az, hogy az ökumenikus szellemiségnek az a nagyszabású kibontakozása, amelyet a nyolcvanas évek végén oly sokan vártak és reméltek, és amelyet a nyugati magyarság több vallásos szervezete (a katolikus Pax Romana és az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem) is képviselt, ugyancsak nem következett be. Akkor többet vártunk az ökumenizmustól, mint ami valóban megtörtént, hiszen ma is lehet érezni bizalmatlanságot, versengést a történelmi keresztény egyház-

zak között, talán nagyobb mértékben is, mint a kommunista diktatúra éveiben, midőn a politikai elnyomás közösen elviselt terhei valamiképpen közelebb hozták egymáshoz az egyházakat.

Végül pedig elmaradt a közép-európai régió keresztény egyházainak összefogása, pontosabban az egyházak nagy része nem vállalta az itt élő népek kölcsönös kiengesztelődésének szolgálatát, holott erre az egyetemes keresztény tanítás és morál kötelezte volna őket. Ellenkezőleg, bőven vannak példák arra Szlovákiában, Romániában, Szerbiában, hogy papok, püspökök és keresztény szervezetek (pártok) a nacionalista uszítás uszályába kerültek. Mert mivel lehet magyarázni azt, hogy a szlovákiai katolikus püspökök oly mereven elzárkóznak attól, hogy a több százezer szlovákiai magyar katolikusnak saját püspöke legyen, mivel menthető az, hogy szlovák katolikus egyházi fórumok is csatlakoznak azokhoz, akik a magyar vallásos közösségekre a szlovák nyelv templomi használatát akarják ráerőltetni, és mivel menthető az, hogy a moldovai papok, akik nem hajlandók és nem is tudják magyarul meggyónatni a csángó magyar híveiket?

Egyszóval, a Szabédi-napok alkalmával rendezett kolozsvári fórum igen sok gyötrelmes gondot is megszólaltatott, talán ezért is sikerült olyan jól. A Szabédi László emlékének szentelt találkozó kétségtelenül „felnőtt”, megerősödött, s egyike lett a kisebbségi magyarság legfontosabb kulturális összejöveteleinek.

Pomogáts Béla

I.A.R.F. Konferencia a hit és a gazdaság kérdésében

Az I.A.R.F. (a szabad vallások nemzetközi szervezete Sz.V.N.Sz.) Európai Koordinációs Tanácsa (Coordinating Council for Europe) a németországi Bad Boll-ban tartotta első, alakuló összejöveteletét, amelyen megválasztották a tanács vezetőségét. Egyházunkat ebben a szűk körű testületben Orbókné Szent-Iványi Ilona püspökhelyettes asszony képviseli, az erdélyi unitáriusokat pedig Dr. Szabó Árpád teol. professzor. A megválasztott vezetőség 1996. március 15–17 között tartja tanácskozását Bad Boll-ban.

Az Európai Koordinációs Tanács folyó évi találkozását kétnapos konferencia követte, amelynek tárgya „Hit és Gazdaság” volt. A konferencián öt előadás hangzott el: 1. A gazdaság-érem másik oldala, 2. Globális gazdasági etika felé, 3. A keresztény nem lehet kapitalista, 4. Személyiségfejlődés a gazdaságban és a hit, 5. A piacot átható hit. A konferencia végén a kelet-európai résztvevőket kérték fel, hogy a témával kapcsolatban adjanak rövid áttekintést saját helyzetükről. Egyházunk részéről Sztankóczy Zoltán egyházi tanácsos, a Teol. Int. felügyelő gondoka tette meg észrevételeit, az erdélyi unitáriusok részéről Szabó Árpád teol. tanár, Máthé Sándor esperes és Kovács István lelkész vállalták ezt a feladatot.

Dr. Sztankóczy Zoltán

„Az igazság az Isten
tisztessége,
emberé csak ha rálel,
s aszerint él.”
Ratkó József

Új VILÁGLÁTÁS

*Szabadelvű protestáns körünk irodalmi pályázatot hirdet unitárius vagy szabadelvű protestáns fiataloknak.
A pályázatra egy vallásos és egy kötetlen témájú verset kell benyújtani október 30-ig*

Felhős Dávid Ferenc

4800 Vásárosnamény, Pf: 2

címére.

*Eredményt november 15-én hirdetünk Vásárosnaményban, a Szabadelvű Protestáns Kör gyülekezeti termében.
Most pedig egy kis ízelítőt adunk fiatal költőink alkotásaiból:*

Szabó Előd:

Két út

Mert elérkeztem odáig
Versek sorompójáig –
Két út nyílik mögötte
Egyik nyílik virágba
Kőbe, fába, leányba –
Vezet az én lelkembe
Másik nyílik könyvekből
Tudásból, szenvedésből –
Vezet az én eszembe
Egyik a gyöngy gyermeké
Másik zajló felnőtte
Mindkettő az Istené.

Fazekas István:

Zsoltár

Az Úr engem lángra gyújtott,
hogy égjek a poklok ellen,
hogy égjek a halál ellen,
az Úr engem lángra gyújtott.
Ám aki ég, énekben él,
hogy a kínját eldalolja,
s ha nincs ének, mint a kutya
felüvölt a teleholdra.

Fazekas István:

Ima

Taníts meg Uram
arra, hogy vagy,
s valóban
létező a Te léted,
hogy nemcsak
bennem élsz Te,
mint az egy-igaz Élet
hatalmas parancsa,
hanem úgy is,
ahogy az írva van.

A kiábrándultak mentsége

Sokan megfogalmazták már, hogy „a jó csak álom, valami kimerítő erőfeszítéssel szorgalmazott, de szüntelenül halogatott terv, olyan cél, amit nem érünk el soha, uralma lehetetlen.” „Csak az nem kedves, urak, köztetek, kik jót prédikálnak” fakadt ki az egykori költő is. S ma túl sokan vannak kiábrándultak, a lemondóan legyintgetők, azok között is, akik úgy érezhették: közölniük kell önmagukat, mert válasza várnak. Túl sokan azok között is, akik kimondhatnák az egyik fél, a gyengeséget választók szavait. Örök érvényűen, a jövőben rejlő beigazolódás pillanataira hagyatkozva. Mert ami maradandó, azt magára hagyja az idő.

Sokan megálltak, akiknek menni kellene, ha a cél, ami felé siethetnének, számukra nincs is. De mintha minden, egy nemzedéknek mondott minden biztatás hitelét vesztette volna. Az is, mely így szólt: higgy valamiben, a hitben megrejtett tisztaság, erkölcs felismeréséért. Saját óhajodból szerezz egyre több ismeretet, tudást. Szabj irányt és programot magadnak lépésről lépésre. Törd szét a korlátokat.

Egyre többen vannak a szelíd álmodozók, akik már nem tudják, mit kell tenniük. Hallgatnak, mint akik belátták, hogy az a mindent eszméi alá hajtani akaró „hang” nem némítható el. A hang, mely parancsolatokat közöl velük, akár a mesékben a fellegoszlopból. Amely olykor-olykor hangosabban is szól, hogy fölébressze bennük a félelmet, és ne késlekedjenek fel-

ajánlást tenni. Mert engedetlenségüket nem bocsátaná meg.

De csendjét hallhatták-e valaha is? Hisz mindig így acsargott: ha nem akarod, hogy összemorzsoljalak, vegyél részt abban, amit én akarok. Faggatott és próbára tett. Semmi sincs benned, mondta, amit ne tőlem kaptál volna. Birtokba vette a világot, amit senki nem adott neki, s így mindannyian az ő forrásából öntözgettük a magunk kertecskéit. A kritikátlan beilleszkedést, a megalkuvást erénynek nevezte. Mindenkit elkötelezettjévé kívánt tenni. Lázadni is csak térden állva engedett. Bár az ember mindig hűséges alattvaló volt és minden áldozatra kész, ha valamiről elhitte, hogy megvalósíthatja ősi, egységes erővé, közösséggé tömörítő vágyát. És lehet-e megfosztani attól, amiben hisz, attól, aki hitében e cél megszállott szolgájává magasztosult. E magasztos szolga nevében azután mindenkor kész önmagát megtagadni is; egymás húsát tépni, mint a vadállat. A nép énekesei pedig rezervátumba zártak, de tudták: egyetlen nagy szellemi dóm építői vagyunk, és valamennyien eme építmény belső terében gyűlünk egybe, ahol szembe kell néznünk az igazsággal és mindennel, amit az jelent. Tehát mentséget nem kerestek, s ez felemelőbb, mint tehetetlenségünk és szálnalmasságunk misztifikálása; mint a báránnyá üdvözülés a gyapjú eladásának reményében.

Ószabó István

A Zsinati Főtanács dokumentumaiból

Folytatjuk sorozatunkat a múlt év novemberében tartott Zsinati Főtanács dokumentumaiból, Orbókné Szent-Iványi Ilona külügyi titkár beszámolójának részleteivel.

Külügyi jelentés II. rész

Nagy-Britannia

Az Egyesült Királyságban élő unitárius testvéreinkhez hosszú kapcsolat fűzi egyházunkat. Az elmúlt 6 évben is többször láttuk vendégül a hozzánk látogatókat. 1990-ben az évi közgyűlésen Readingben Huszti János és Orbókné Szent-Iványi Ilona vett részt. Huszti János Croydonban tartott istentiszteletet Kereki Gábor tolmácsolásával. 1991-ben dr. Roy Smith főtitkár Budapesten járt, majd 1994 tavaszán a külügyi titkárt meghívták Walesbe, hogy búcsúbeszédet mondjon Roy Smith nyugalomba vonulása alkalmából.

A közbeeső időben hazánkban járt többek közt Rev. Peter Hewis, aki akkor az angliai testvéregyház elnöke volt, valamint Rev. dr. Leonard Smith, a manchesteri Unitárius Teológia dékánja, akivel Bencze Márton és Orbókné megbeszéléseket folytattak hazai teológusok további ösztöndíj-lehetőségeiről. Ennek eredményeképpen az angol dékán, miután az erdélyi egyházvezetéssel is egyeztetette kérésünket, egy külön női hallgatónak szóló ösztöndíjat szerzett Miklóssy-Vári Katalinnak, aki 1995. január-július között folytathat tanulmányokat Manchesterben.

Amerikai testvérgyülekezetek

Miután már mindegyik erdélyi unitárius gyülekezetnek van amerikai partnere, 3 évvel ezelőtt egyházunk kérte, hogy csatlakozhassunk ehhez a programhoz. Időközben 1993-ban megalakult Amerikában a Testvérgyülekezeti Tanács, mely ezt a munkát koordinálja. Ennek elnöke Rev. dr. Leon Hopper, főtitkára dr. Gellérd Judit. Rev. dr. Leon Hopper már többször járt Magyarországon, szolgált Budapesten és Polgárdiban is.

A Nagy Ignác utcai gyülekezetnek Cleveland a testvérgyülekezete, a Hőgyes Endre utcának Torontó, Debrecen és Hódmezővásárhely most kapott érdeklődő leveleket, és Kocsordnak is kijelöltek már egy kanadai gyülekezetet.

Az erdélyi testvérgyülekezetek élő kapcsolatot tartanak amerikai testvéreikkel, évente 100–200 amerikai utazik át Budapesten ennek a projektnek a keretében, és ez bizony sokszor igen sok többletmunkát és költséget jelent egyházunknak. 1993-ban és 1994-ben ezért bizonyos segélyért folyamodtunk az UUA-hez és az IARF-hez, és kértük, hogy előbb-utóbb egy félállású személyt alkalmazhassunk erre a feladatra.

Mivel a Márvány utcában megszűnt a vendégszobai lehetőség, így a visszakapott Nagy Ignác utcai földszinti lakásban alakítottunk ki vendégszobát külföldi testvéreinknek. Megnövekedett az átutazó erdélyi forgalom is, több lelkész utazik Amerikába, sokan járnak Budapesten kárpótlási ügyben, vagy gyógykezelésen.

Németország

Az Unitárius Vezetők Csúcstalálkozóján 1992-ben ismét sikerült közelebb kerülni német unitárius és szabadelvű testvéreinkhez. Wolfgang Jantz azóta már többször járt hazánkban, és a következő években egy ifjúsági delegációt szeretnének meghívni Frankfurtba.

IRF

Az Unitárius Ifjúsági Nemzetközi Szövetség már évek óta szoros kapcsolatban áll egyházunkkal és fiataljainkkal. Az elnökségben több hazai fiatal is részt vesz, és már két nagyon sikeres IRF konferenciát is szerveztek. Az idén egyházunk 5 ifjút küldött a walesi találkozóra az egyházi kocsival, és újabakat bíztak meg az IRF lap szerkesztésével és elnökségi tagsággal.

Fontos dolog, hogy ifjaink már időben bekapcsolódjanak a nemzetközi unitárius világba, fontos, hogy nyelveket tanuljanak, szélesítsék világlátásukat, és ápolják az egyházi kapcsolatokat.

Bencze Franciska

TUDÓSÍTÁS

az Egyházi Képviselő Tanács 1995. július 1-jei üléséről

Bevezetőül és emlékeztetőül idézzük a Szervezeti Törvény 14. fejezetét: „Az Egyházi Képviselő Tanács az Egyházi Főtanács képviselőjében, a hatályos törvények alapján vezeti az egyházat, s intézkedik minden ügyben.....Az Egyházi Képviselő Tanács évenként legalább négyszer ül. Folytatva a korábbi, de az időközben megszakadt gyakorlatot, az Unitárius Élet hasábjain kívánjuk ismertetni a jövőben is híveinket az EKT negyedévenként megtartott ülésén elhangzottokról, határozatokról.

Tesszük ezt azért, mert a jog és kötelesség nem választható el egymástól. Legalábbis demokratikus körülmények között.

Ahogy a hívek akaratából megválasztott tagjainak az Egyházi Képviselő Tanácsnak joguk van együttesen dönteni az Egyház életével kapcsolatos ügyekről, úgy kötelességük is számot adni, beszámolni munkájukról. Ezen gondolatok előrebocsátása után rátérve a július 1-én megtartott ülés ismertetésére, az a püspöki megnyitóval vette kezdetét, és az elmúlt időszakban örökre eltávozott EKT tagokra történő megemlékezéssel. Ezek után a résztvevők megerősítették az április 1-én megtartott EKT ülés határozatait, és ezen határozatukat a korábbi ülés jegyzőkönyvi kiegészítéseként kezelik.

Ezt követően a püspök beszámolója ismertetette az elmúlt negyedév során az egyházunk belső életét érintő, illetve politikai, társadalmi téren kifejtett tevékenységét.

A főgondnoki beszámoló részletezte az elmúlt időszak elnökség által elintézt ügyeit, melyeket a jelenlevők jóváhagyólag tudomásul vettek. Az ülés rendjén beszámoló hangzott el az Egyház külügyi kapcsolatairól, Kászoni József kanadai útiról, és Bencze Franciska hamburgi Kirchentagi tevékenységéről.

Az ülés ezek után döntött a Győrben építendő templom telekvásárlásával kapcsolatban, valamint a hódmezővásárhelyi templom orgonaépítésének költség-hozzájárulásáról.

Ez utóbbival kapcsolatban megvitatásra került a külföldről érkező segélyek kérelmének és felhasználásának rendje, és döntés született, hogy ez az egyetemes egyház érdekében a jövőben kizárólag csak központilag kezelendő és intézendő.

Az ülés döntött továbbá olyan anyagi természetű ügyekben is, amelyek rendezték az 1995 évi szórványköltségeket, és a nyugdíjas lelkészek és özvegyek állami nyugdíjkiegészítését.

Sajnálatosan kellett a továbbiakban meghallgatni azokat a magyarázatokat amelyek a Teológiai Intézet ügyeit, a Dávid Ferenc Egylet munkáját és a hódmezővásárhelyi kántori lakás rendezetlen helyzetét részletezték.

Ugyanakkor örömmel vették tudomásul az EKT tagjai azon előterjesztéseket, melyek fiataljaink a svájci IRF konferencián való részvételével, a Bartók Béla halálának 50. évfordulójával, a Reformáció Hetének megünneplésével, valamint a Millecentenáriumi ünnepségeken történő aktív közreműködésünkkel foglalkoztak.

Az ülés befejeztével összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a nyári időszak ellenére a képviselő tanács tagjai kötelességüknek érezték a megjelenést, és aktív részvételükkel, a rájuk ruházott jogukkal élve legjobb tudásuk szerint döntöttek Egyházunk szellemi és anyagi ügyeinek megoldásáról.

Dr. Mikó István

Ünnepi megemlékezés Bartók Béláról

Bartók Béla halálának 50 éves évfordulója alkalmából a Magyarországi Unitárius Egyház ünnepségsorozatot tart, mely kertében megkoszorúzásra kerül korunk neves zeneszerzőjének sírja 1995. szeptember 26-án.

Október 1-én ünnepi istentisztelet keretében emlékezünk a nagy művészre, melyet a Högyes Endre utcai templomunkban tartunk de. 10 órakor. Ugyanezen a napon 18 órai kezdettel a Nagy Ignác utcai templomunkban Bartók Bélára való emlékezés jegyében ünnepi koncertet rendezünk, melyen fiatal művészek adnak elő a szerző műveiből. Szeretnénk átfogó képet nyújtani a hallgatóságnak a mester munkásságáról, így hangszeres és vokális darabjai egyaránt műsorra kerülnek. A koncert keretén belül felcsendül néhány különös válogatás is. A Musica Historica együttestől hallhatunk Bartók népdalgyűjtéséből néhányat, autentikus megszólaltatásban, majd meghallgathatjuk a szerző feldolgozását is. Reméljük ez az alkalom felejtethetetlen élményt nyújt majd és tovább erősíti mindannyiunkban Bartók emlékét.

AZ EPMSZ közgyűlése

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem közgyűlést tartott július 8-án a Baár-Madas református gimnáziumban, ahol megalapították a magyarországi székhelyű Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem-Egyesület.

Az Egyesület céljai:

- a magyar kultúra és a magyarság szellemi kincseinek ápolása, a Magyarországot érintő kérdések tanulmányozása, a környező országokban és Európa más országaiban élő magyar értelmiséggel tudományos, művészeti és vallási kapcsolatok fenntartása,
- a protestantizmus szellemi értékei és az ökumenikus gondolat fejlesztése és terjesztése,

- szoros együttműködés biztosítása a svájci (Basel) székhelyű Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Baráti Társaságával

Az Egyesület feladatai:

- konferenciák (Akadémiai napok) megszervezése és megrendezése
- könyvkiadás
- az Egyesület céljaival összhangban végzett tudományos és kulturális tevékenység támogatása erkölcsi és anyagi értelemben.

Az Egyesület elnöke Szöllősy Pál (Svájc), alelnöke Balog Zoltán, titkára Keil Béni, tagja Vajda Zsuzsa és ifj. Bencze Márton, számvizsgálója Szöllősy Árpád.

Székhelye: Budapest, V. ker. Alkotmány u. 12.

1995. július 9-én de. 11 órakor istentisztelet keretében a Nagy Ignác utcai templomunkban üdvözölhettük a San Diego-ból (Kalifornia) érkezett unitárius-univerzalista gyülekezet 50-es csoportját. A nagylétszámú csoport Erdélyben járt, meglátogatta a testvérgyülekezetét, Brassót, ahol az unitárius templomban kórusműveket adtak elő, amellyel a Fekete-templomban is felléptek. Útban hazafelé Budapestet is érintették, ahol két-három napot töltöttek. Előzetes megbeszélés szerint itt is vendégszerpeltek a szép előadással. A kb. 20 tagú kórust annak vezetője, KENNETH HERMAN karnagy vezényelte.

Akik az aznapi istentiszteleten itt lehettek, igazi élményben részesülhettek a szép művek hallatán.

A csoport tagjai között köszönthettük a CAFOLYIN és THOMAS OWEN-TOWLE lelkész házaspárt is, akik érdeklődéssel voltak mind az egyházközség, mind a Magyarországi Unitárius Egyház irányában.

A gyülekezet nevében mondunk köszönetet távol élő hittestvéreinknek a kedves vendégszerpelésért.

Lelkigondozás

A budapesti egyházközség presbitériuma határozatot hozott többek között a „cura pastoralis” (vagyis a hívek gondozása) intenzívebbé tétele tárgyában.

Fővárosi szétszórtságunk sajnos nem teszi lehetővé, hogy az egyházközség vezetősége „napra készen” ismerje hívei élethelyzetét (egészségi állapotát – netalán kórházi ápolását – anyagi és lelki problémáit, stb.)

Azzal a kéréssel fordulunk minden hívünkhöz, hogy aki családjában, illetve általában híveink körében olyan gondokról tud, melyek elviselhetővé tételéhez remélhetőleg segítséget tudunk nyújtani, írásban (vagy távbeszélőn) közölje egyházközségünk valamelyik lelkészi hivatalával (V., Nagy Ignác utca, vagy IX., Högyes Endre utca 3.), hogy tudjuk, szóban forgó híveinket hol és lehetőség szerint mely időpontban kereshetnénk fel, akár lelkészeink, akár presbitereink.

Kórházi kezelés kapcsán pontos tájékoztatást kérünk a helyszínt, lehetséges időpont és lehetőleg az állapot vonatkozásában is.

Híveink külön kérésére, illetve úrvacsoraosztással is kiegészített legnagyobb ünnepeink közelében pedig „hivatalból” felkészennek lelkészeink az úrvacsorának a kiszolgáltatására is.

Fentiekre szeretettel hívjuk fel vidéki lelkészeink és presbitériumaink, valamint híveink figyelmét is, különösen a diasporában élők esetén.

Biblia-baráti körök és biblia órák októberi indítása a budapesti egyházközségben

A Nagy Ignác utcai bibliaórákon szerzett tapasztalatok alapján a Högyes Endre utcai gyülekezetünk bibliaóráit is úgy tervezzük megszervezni, hogy rendszeresen és módszeresen bibliabarátokként beszéljünk át az evangéliumokat. A Högyes Endre utcai bibliaórákon a három szinoptikus (Máté, Márk és Lukács szerinti) evangéliumot, a Nagy Ignác utcai bibliaórákon a János szerinti evangéliumot kezdenők el, négy-öt félévet irányozva elő teljes átvételükre. A cél az, hogy a bibliakörök résztvevői kölcsönös beszélgetések keretében, mai megvilágításban úgy olvassák és értelmezzék az evangéliumot, mint hitünk megalapozását. Kíváncsús lenne ezért, hogy híveink minél nagyobb számban kapcsolódjanak be a bibliabaráti körök munkájába, miként az is, hogy teológiai hallgatóink és saját bibliaórákat nem tartó lelkészeink is segítsék az októbertől beinduló bibliaórák eredményességét.

Budapesti Egyházközség
Teológiai Intézet

Egyház és mentálhigiéné

A Mentálhigiénés Programiroda és az Országos Mentálhigiénés Fórum kezdeményezésére létrejött az Egyház és Mentálhigiéné Központ. Megalakulását az tette szükségessé, hogy az egyházakon belül igen sok olyan tevékenység folyik, amely az országos program keretében tartozik, s amely a lelki betegségek megelőzésén túl minden olyan tevékenységet magába foglal, amely az emberi élet minőségét javítja. A hívő számára a közösségi élet a saját és a mások személyiségét kibontakoztató eszköz. A gyülekezetben lévő emberi kapcsolatok, személyesség és intimitás növeli az egyén stabilitását.

A magyarországi egyházak, felekezetek és vallási közösségek vezetői kinyilvánították egyetértésüket, s egyben jelezték, hogy ha e javaslat – az országos program keretén belül – parlamenti támogatásra talál, akkor az egyházi, vallási közösségek, azok intézményei és szervezetei hatékonyabban hozzá tudnak járulni a hazai mentálhigiénés helyzet javulásához.

Könyvesboltunk ajánlataiból

Az Európai Protestáns Magyar Szabad-
egyetem Kiadványai:

Janics Kálmán; A hontalanság évei
(München, 1979)

Ravasz László;
Válogatott írások 1945–1968
(EPMSZ, Bern, 1988)

Hamvas Béla; Az öt génusz
(EPMSZ, 1985)

Szépfalusi István;
Lássatok, halljátok egymást!

Mai Magyarok Ausztriában
(EPMSZ, 1980)

Domahidy András; Ámyak és asszonyok
(EPMSZ, 1979)

A megújulás útján 2/8
(EPMSZ, 1976)

Nyugati magyar széppróza
antológiája, 1982.
(EPMSZ, 1983)

Sztalinizmus és desztalinizáció
Magyarországon

Felszámoltuk-e a szovjet rendszert?
(EPMSZ, 1990)

Mit cselekedjünk?
(Utítárs Kiadó, Oslo-Bécs, 1963)

Ilyen volt Haynal Imre
(EPMSZ, 1989)

Kovács Andor; Forradalom Somogyban
(EPMSZ, 1988)

Ordass Lajos; Válogatott írások

Esketések

1995. június 24.
**Molnár Attila Zsolt és
Réz Gabriella**

1995. június 30.
**Aradi Péter és
Konkoly Thege Júlia**

1995. július 1.
**Ágoston Attila és
Hodos Katalin**

Isten áldását kérjük az ifjú pá-
rok életére.

Unitárius műsorok

Szeptember 3. vasárnap
MTV 1., 15.35
„Örömhír”

Szeptember 24. vasárnap
MTV 1., de. 10.
templomszentelő istentisztelet
közvetítése a Baróti Unitárius
Egyházközségből (Erdély)

Szeptember 29. péntek
Kossuth rádió, 14.30
„Egy az Isten” unitárius félóra

HALOTTAINK

Kászoni Dr. Szabó Elek emlékezete

Lapunkban gyors hírt keretében számol-
tunk be arról, hogy eltemettük Szabó Elek
atyánkfiaát. Most pótlólag le szeretnők róni
kegyeletünket emléke előtt, aki a két vi-
lágháború között budapesti egyházközsé-
günk rendkívül aktív, köztisztelőben álló
fiatal tagjaként volt közismert, úgy is,
mint a Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági
Egyesület hosszú időn keresztül volt veze-
tőségi tagja.

...Kövenden született, a „Tordai-hasa-
dék ármékában” 1906. február 12-én. Jó
eszű, tehetséges gyermekként az elemi is-
kolát szülőfalujában járta ki. A tiszta uni-
tárius vallású falu lelkésze és tanítója is
biztatta szüleit, hogy taníttassák tovább.

A kolozsvári unitárius gimnáziumba ke-
rült. Az egyre reménytelenebb helyzetből
a román érettségi biztosok elől 1926-ban
többedmagával az anyaországba mene-
kült.

Mélységes kötődését egyházához egész
nehéz ifjúságán át megőrizte. A 30-as
évek elején – jogi diplomával – havat la-
pátolt, majd „fizetés nélküli diplomás”-
ként kapta első tisztviselői állását a fővá-
rosnál. 1942-ben bírói kinevezést kapott.

1945-től az ötvenes évek végéig önálló
ügyvédi irodája volt; minthogy az egyre
erősödő politikai nyomás munkaközös-
ségbe akarta kényszeríteni, vidékre költö-
zött, és Devecserben vállalt jogtanácsosi
állást.

Kritikus szelleme, határozott, nyílt, nem
egyszer kissé erőteljes állásfoglalásai mi-
att közismert volt. Ennek megalapozatlan-
ságát, s szívében a háláérzet őrzését azon-
ban mi sem bizonyítja jobban, minthogy
1984-ben egyházközségünk egyik köztisz-
teletben álló 85 éves nagyszonyának te-
metésén a Farkasréti temetőben a mélyre-
ható lelkészi búcsúztató szavak után a sír-
nál elcsukló hangon búcsúzott az elhunyt-
tól, emlékezve a 30-as évekre, amikor a
Högyes Endre (akkor Rákos) utcai Unitá-
rius Diákközhöz több, mintegy 30 lakója
részére „vacsora-akció”-t szervezett és ve-
zetett. Az akkor 30–40 éves unitárius
asszonytársaival együtt spontán gyűjtötték
a pénz- és élelmiszeradományokat híveink
körében, és főztek hetenként 3–6 alkalom-
mal meleg vacsorát az Erdélyből ide szár-
mazott unitárius egyetemisták részére.
(Vajha a mai azonos korú generációnál is
ennyi önzetlenséget, áldozatvállalást ta-
pasztalhatnánk!)

Szabó Elek atyánkfia 1994. december
26-án, karácsony másodnapjának 24. órá-
jában adta vissza nemes lelkét Teremtőjé-
nek.

Áldott legyen emléke!

Dr. Nyiredy Szabolcs

Kiss Elek 57 éves

Gosztonyi Mihály 76 éves

Réther Vilmosné
sz. Deák Erzsébet 92 éves

Raffai Rozália 85 éves

Dr. László Jenő 91 éves

Béla Sándorné sz. Jakab Rozália
74 éves

Szathmári József 74 éves
(Mátészalka)

Szalacsi József 52 éves (Kocsord)

Imre Berta 80 éves (Kocsord)

Isten adjon csendes pihenést eltá-
vozott testvéreinknek az anyaföld ölé-
ben, lelküknek örök üdvösséget, a
hátramaradott gyászolóknak pedig vi-
gasztalást.

„A Szentföldre 6 napos utat
szervezek a Bibliai Utak Irodájával
november 28–december 3 között.
73.800,- Ft-ért, félpanzióval. Az
árban a 2 személyes hotelszoba,
repülőút, légkondicionált busz, be-
lépőjegyek, idegenvezető benne
van. Érdeklődni Szombathy Gyula
ref. lelkésznél a 258-03-76 telefo-
non.”

Lapzárta minden hónap 6-án
van. A később beérkezett írások-
kal szerkesztőségünk csak a kö-
vetkező hó lapzártáig tud foglal-
kozni. Kérjük ezt a beküldendő
írásoknál figyelembe venni.

Laptulajdonos:
Magyarországi Unitárius Egyház

Főszerkesztő:
Bencze Franciska

Szerkesztőbizottság:
Gálffy Gábor, Kászoni József,
Muzska Ibolya, Nyitrai Levente

Szerkesztőségi titkár:
Sándor Gy. Mátyás

SZERKESZTŐSÉG CÍME:
V., Nagy Ignác utca 2-4. Budapest, 1055.
Telefon/fax: 111-2801

Terjeszti a Magyarországi Unitárius Egyház.
Előfizethető:
egyházi központunkban, a lelkési irodákban,
vagy egyházi csekkben, Unitárius Élet jellegével.
Évi előfizetési díj: 600,- Ft.
Egyes szám ára 50,- Ft.
Megjelenik havonta.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk
vissza.

Felelős kiadó:
Heltai Gáspár Kft.

Index: 25 842

Készült a Cerberus Kft. gondozásában
(Budapest V., Kálmán Imre u. 23.
Tel.: 132-3511)

Felelős vezető: Schmidt Gábor

HU ISSN 0133-1272